

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 01.12.2025 § 269

Valmistelija

talousjohtaja Helinä Saarela

Lainsäädäntö toiminta- ja taloussuunnittelua koskien

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi toimii taloussuunnitelmavuosien ensimmäisenä vuotena.

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Lisäksi 115 §:n mukaisesti hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee olla katettuna taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen osalta tämä tarkoittaa, että alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä.

Oheisaineistona esitetään Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2028. Suunnitelma kantaa nimeä *Rohkeasti uudistunut Soite*, sillä Soiten strategiaa täytäntöön panevassa Soite 2030 -ohjelmassa vuosi 2026 on nimetty vastaavalla tavalla.

Valtiovarainministeriö valmistelee hyvinvointialuelain väliaikaista muutosta. Talouttaan täysimääräisesti tasapainottaneille alueille, joille ei kerry lisää alijäämää vuodelta 2025, voitaisiin myöntää lisää aika alijäämän kattamiseen enintään 2028 loppuun mennessä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden aikana ja lain väliaikainen muutos astuisi voimaan keväällä 2026.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Aluehallitus on käsitellyt talousarvion 2026 suunnitteluraamia 6/2025 (16.6.2025 § 179) ja 10/2025 (27.10.2025 § 233) kokouksissaan. Jälkimmäisessä kokouksessa raamiksi on täsmentynyt vähintään 5,2 miljoonan euron ylijäämäinen talousarvio. Talousarviovalmistelu on tehty toimialueilla suunnitteluraamia noudattaen. Samoin toimialueilla on valmisteltu toiminnan painopisteet ja tavoitteet. Investoinnit on valmisteltu osana investointisuunnitelman 2026–2029 päivittämistä. Rahoituslaskelma kattaa rahavirtojen suunnittelun huomioiden talousarvio, investoinnit ja lainojen lyhennykset.

Vuoden 2026 talousarvio päättyy noin 5,3 miljoonan euron ylijäämään. Vuosilta 2023–2024 taseeseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä on 37,3 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen alijäämän laskennassa vuosi 2025 on huomioitu oletuksella, että tulos olisi 0 euroa. Tämä vastaa valtionkonttorille 8/2025 annettua tilinpäätösennustetta, että vuodelta 2025 ei kertyisi alijäämää. Huomioiden suunnitteluhetkellä tiedossa oleva tulos 1-10/2025 +15,1 miljoonaa euroa, nollatuloksen saavuttamisen oletusta pidetään realistisena.

Talousarvion ylijäämä noin +5,3 miljoonaa euroa ei kata hyvinvointialuelain 115 §:n mukaista vaatimusta, jonka mukaisesti kumulatiivisen alijäämän tulee olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä. Kattamatonta alijäämää jää 32,1 miljoonaa euroa, joka suunnitellaan katettavan taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 aikana. Jos kumulatiivinen alijäämä pyrittäisiin kattamaan vuoden 2026 loppuun mennessä, palveluja ei pystyttäisi järjestämään perustuslain ja muun lainsäädännön velvoittamalla tavalla. Tästä syystä aluehallitukselle ja aluevaltuustolle esitetään talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027–2028, jossa kumulatiivinen alijäämä on katettuna vuoden 2028 loppuun mennessä. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 kantaa nimeä *Rohkeasti uudistunut Soite*. Nimi kuvaa Soiten strategista polkua kohti vuotta 2030 ja vuoden 2026 tilannetta osana polkua.

Kumulatiivisen alijäämän kattaminen vuoden 2028 loppuun mennessä on linjassa meneillään olevan Soite 2030 – muutosohjelman kanssa. Ohjelmalla viedään eteenpäin Soiten strategisia tavoitteita, jotka virtaviivaistavat Soiten toimintaa ja samalla tuovat kustannussäästöjä. Kumulatiivisen alijäämän kattaminen vuoden 2028 loppuun mennessä vastaa myös valmisteilla olevaa hyvinvointialuelain muutosta, joka mahdollistaisi alijäämien kattamisen vuoden 2028 loppuun mennessä.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027–2028:

KESKI-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE (1000 €)	Muutostalous- arvio 2025	TAES2026	TS2027	TS2028	Muutos-% taes26/ta25
TOIMINTATUOTOT	185 469 €	179 394 €	171 370 €	177 412 €	-3,3 %
ULKOISET TUOTOT	81 526 €	84 210 €	85 704 €	87 463 €	3,3 %
Myyntituotot	41 091 €	46 827 €	47 764 €	48 719 €	14,0 %
Maksutuotot	25 573 €	25 498 €	26 135 €	26 789 €	-0,3 %
Tuet ja avustukset	7 522 €	4 535 €	4 308 €	4 308 €	-39,7 %
Muut toimintatuotot	7 341 €	7 350 €	7 497 €	7 647 €	0,1 %
SISÄISET TUOTOT	103 943 €	95 184 €	85 665 €	89 949 €	-8,4 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	44 €				
TOIMINTAKULUT	-513 359 €	-506 994 €	-500 646 €	-514 041 €	-1,2 %
ULKOISET KULUT	-409 416 €	-411 810 €	-414 981 €	-424 092 €	0,6 %
Henkilöstökulut	-229 753 €	-234 729 €	-234 729 €	-240 597 €	2,2 %
Palvelujen ostot	-125 721 €	-122 857 €	-125 314 €	-127 820 €	-2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 643 €	-31 352 €	-31 979 €	-32 619 €	-0,9 %
Avustukset	-6 660 €	-7 019 €	-7 264 €	-7 518 €	5,4 %
Muut toimintakulut	-15 639 €	-15 854 €	-15 695 €	-15 538 €	1,4 %
SISÄISET KULUT	-103 943 €	-95 184 €	-85 665 €	-89 949 €	-8,4 %
TOIMINTAKATE	-327 890 €	-327 556 €	-329 277 €	-336 630 €	-0,1 %
Valtion rahoitus	333 089 €	343 136 €	357 000 €	369 000 €	3,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 999 €	-1 800 €	-2 300 €	-2 500 €	-9,9 %
VUOSIKATE	3 200 €	13 781 €	25 423 €	29 870 €	330,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 300 €	-8 500 €	-9 300 €	-11 000 €	-17,5 %
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Tilinpäätössiirrot					
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-7 100 €	5 281 €	16 123 €	18 870 €	
Tilinpäätösennuste v. 2025	0 €				
Kumulatiivinen tulos v. 2026–2028		5 281 €	21 404 €	40 274 €	
Kumulatiivinen tulos v. 2023–2028	-37 300 €	-32 019 €	-15 896 €	2 974 €	

Vuoden 2025 sitoviksi tavoitteiksi esitetään seuraavia tavoitteita:

Sitova tavoite	Tavoitetaso
Tuloslaskelman tulos, Soite yhteensä	+5 281 000 miljoonaa euroa
Toimialueiden toimintakatteet (toimintakate = ulkoiset tuotot - ulkoiset kulut)	Sote-keskus: -83 698 969 € Sairaala- ja akuuttipalvelut: -127 410 736 € Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut: -114 088 072 € Pelastustoimi: -9 092 996 € Konsernipalvelut: +5 697 353 € Järjestämisen palvelut: -762 244 €
Investointien kokonaismäärä	28 129 913 miljoonaa euroa
Investointeja varten otettavien lainojen enimmäismäärä (v. 2023 lainanottovaltuuteen sisältyvät investoinnit)	24 300 000 miljoonaa euroa
Tavoitteet ja mittarit	Soite yhteensä: strategiset tavoitteet ja mittarit Toimialueet: toiminnalliset tavoitteet ja mittarit

Liite *Rohkeasti uudistunut Soite* toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se:
1. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja

taloussuunnitelman 2026–2028 liitteen mukaisena;
2. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2026–2028 sisältyvät sitovat tavoitteet vuodelle 2026:

- Tulos +5 281 000 euroa
- Toimialueiden toimintakatteet: Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut -114 088 072 €, Sairaala- ja akuuttipalvelut -127 410 736 €, Sote-keskus -83 698 969 €, Pelastustoimi -9 092 996 €, Järjestämisen palvelut -762 244 € ja Konsernipalvelut +5 697 353 €
- Investoinnit yhteensä 28 129 913 euroa
- Rahoituslaskelmaan sisältyvien talousarviolainojen enimmäismäärä 24 30 000 euroa
- Soiten strategisia tavoitteita konkretisoivat mittarit
- Toimialueiden suunnittelemat toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet.

Lisäksi aluehallitus päättää valtuuttaa talousjohtajan tekemään toiminta- ja taloussuunnitelmaan teknisluontoisia korjauksia ja täydennyksiä aluevaltuustokäsittelyyn saakka.

Päätös

Hyvinvointialuejohtaja täydensi kokouksessa päätösesitystään seuraavilla lisäyksillä:

Toiminta- ja taloussuunnitelman sivulle 12 kohtaan 2.5 täydennetään myös Keski-Suomen hyvinvointialue seuraavasti: ”Yhteys lähimaakuntiin on luontainen ja tiivis, jonka seurauksena alueemme palveluja käyttävät niin Pohjois-Pohjanmaan, Pohjanmaan kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen asukkaat.”

Sote-keskuksen toimialuetta koskevaan osioon (Taulukko 4: Toiminnalliset tavoitteet, Sote-keskus) täydennetään, että ”liikunta- ja toimintakykyresepti otetaan käyttöön sote-keskuksen palveluissa”.

Toiminta- ja taloussuunnitelman sivulle 27 täydennetään (Taulukko 6: Toiminnalliset tavoitteet, Sairaala- ja akuuttipalvelut) kunta- ja järjestötoimijoiden lisäksi yritykset seuraavasti: ”Yhteistyön ja vaikuttavien käytänteiden ylläpitäminen kunta- ja järjestötoimijoiden sekä yritysten kanssa.”

Toiminta- ja taloussuunnitelman sivulle 27 (Taulukko 6: Toiminnalliset tavoitteet, Sairaala- ja akuuttipalvelut) muutetaan ”Lonkkamurtumaketjun tehokkaampi hyödyntäminen” muotoon ”Lonkkamurtumahoitoketjun tehokkaampi hyödyntäminen”.

Aluehallitus hyväksyi hyvinvointialuejohtajan kokouksessa ehdottamat yllä mainitut lisäykset yksimielisesti.

Jäsen Hanna-Lea Ahlskog esitti, ettei valtuustoryhmille myönnetä avustusta ja että tulos paranee vastaavasti 200 500 euroa. Jäsenet Anna Nurmi-Lehto ja Pia Sillanpää kannattivat Ahlskogin esitystä.

Pidettiin neuvottelutauko klo 12.20–12.23.

Jäsen Magnus Björkgren esitti, että valtuustoryhmille maksetaan 100 250 euroa ryhmärahaa ja että tulos paranee vastaavasti. Jäsen

Sakari Telimaa kannatti Björkgrenin esitystä.

Pidettiin neuvottelutauko klo 12.31-12.35.

Koska oli tehty pohjaesityksestä poikkeavia kannatettuja esityksiä, oli hyväksyttävä äänestysjärjestys ja suoritettava äänestykset. Puheenjohtaja esitti, että ensin asetetaan Ahlskogin ja Björkgrenin esitykset vastakkain ja sen jälkeen voittanut esitys asetetaan pohjaesityksen kanssa vastakkain. Aluehallitus hyväksyi esitetyn äänestysjärjestyksen.

Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys siten, että äänestyksessä Ahlskogin esitystä kannattavat äänestävät JAA ja Björkgrenin esitystä kannattavat äänestävät EI. Äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (jäsenet Ahlskog, Nurmi-Lehto ja Sillanpää) ja 4 EI-ääntä (jäsenet Björkgren, Huuki, Innanen ja Telimaa) ja 4 äänesti tyhjää (jäsenet Haukilahti, Pajunpää, Urpilainen ja Tiala). Äänestystuloksen mukaisesti Björkgrenin esitys tuli lopulliseksi vastaesitykseksi pohjaesitykselle. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Seuraavaksi asetettiin vastakkain Björkgrenin esitys ja pohjaesitys. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys siten, että äänestyksessä Björkgrenin esitystä kannattavat äänestävät EI ja pohjaesitystä kannattavat äänestävät JAA. Äänestyksessä annettiin 5 JAA-ääntä (jäsenet Haukilahti, Innanen, Pajunpää, Urpilainen ja Tiala) ja 6 EI-ääntä (jäsenet Ahlskog, Björkgren, Huuki, Nurmi-Lehto, Sillanpää ja Telimaa). Äänestystuloksen mukaisesti aluehallitus päätti asiasta Björkgrenin esityksen mukaisesti. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Hanna-Lea Ahlskog ja Pia Sillanpää ilmoittivat jättävänsä eriävän mielipiteen. Ahlskogin ja Sillanpään kirjallinen perustelu liitteenä.

Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että se:

1. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 liitteen mukaisena;
2. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2026–2028 sisältyvät sitovat tavoitteet vuodelle 2026:
 - Tulos +5 381 000 euroa
 - Toimialueiden toimintakatteet: Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut -114 055 883 €, Sairaala- ja akuuttipalvelut -127 478 892 €, Sote-keskus -83 565 313 €, Pelastustoimi -9 090 785 €, Järjestämisen palvelut -762 060 € ja Konsernipalvelut +5 697 517 €
 - Investoinnit yhteensä 28 129 913 euroa
 - Rahoituslaskelmaan sisältyvien talousarviolainojen enimmäismäärä 24 30 000 euroa
 - Soiten strategisista tavoitteista konkretisoivat mittarit
 - Toimialueiden suunnittelemat toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet.

Lisäksi aluehallitus päätti valtuuttaa talousjohtajan tekemään

toiminta- ja taloussuunnitelmaan teknisluontoisia korjauksia ja täydennyksiä aluevaltuustokäsittelyyn saakka.

Merk. aluevaltuuston pj Kristiina Teerikangas poistui kokouksesta klo 12.42 tämän asian käsittelyn jälkeen.

Keski-Pohjanmaan aluevaltuusto 15.12.2025
2525/00.02.00/2025

Valmistelija Talousjohtaja Helinä Saarela

Liite *Rohkeasti uudistunut Soite* toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Päätösesitys Aluehallituksen esityksen mukaisesti aluevaltuusto:

1. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 liitteen mukaisena;
2. hyväksyy Rohkeasti uudistunut Soite - toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2026–2028 sisältyvät sitovat tavoitteet vuodelle 2026:

- Tulos +5 381 000 euroa
- Toimialueiden toimintakatteet: Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut -114 055 883 €, Sairaala- ja akuuttipalvelut -127 478 892 €, Sote-keskus -83 565 313 €, Pelastustoimi -9 090 785 €, Järjestämisen palvelut -762 060 € ja Konsernipalvelut +5 697 517 €
- Investoinnit yhteensä 28 129 913 euroa
- Rahoituslaskelmaan sisältyvien talousarviolainojen enimmäismäärä 24 30 000 euroa
- Soiten strategisia tavoitteita konkretisoivat mittarit
- Toimialueiden suunnittelemat toiminnalliset painopisteet ja tavoitteet.

Päätös